

Enige vereenvoudigingen en verduidelijkingen in het jaarrekeningenrecht

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 13 juli 1989

1. De vragen en opmerkingen in het voorlopig verslag beantwoord ik als volgt.
2. Het stemt mij tot voldoening dat de leden van de C.D.A.-fractie waardering hebben voor dit wetsvoorstel. Ik ben het met deze leden eens dat vraagtekens gezet kunnen worden bij de voorgestelde aanvulling van artikel 362 lid 1, zowel waar het betreft de tekst van de aanvulling als de inhoud en de strekking daarvan. Vereenvoudigend of verduidelijkend is de aanvulling niet. Gegeven de nieuwe tekst van artikel 362 lid 1 merk ik daarover het volgende op. Ik beantwoord dan tevens de vragen van deze leden. Het kan zo zijn dat een Nederlandse rechtspersoon deel uitmaakt van een groep, waarvan de overige leden voornamelijk in het buitenland (bij voorbeeld Duitsland) zijn gevestigd. Van internationale vertakking kan in een dergelijk geval wel worden gesproken. Ook de moeder van de Nederlandse dochter is in Duitsland gevestigd. De Nederlandse dochter zal ten behoeve van de geconsolideerde jaarrekening van de moeder haar cijfers naar de regels die gelden voor de Duitse moeder moeten aanleveren. Ten behoeve van zijn Nederlandse jaarrekening kan de rechtspersoon deze cijfers niet gebruiken, daar de Duitse maatstaven voor de opstelling van een jaarrekening in het algemeen niet zullen stroken met het in Nederland vereiste inzicht. Dit ondanks de harmonisatie van het jaarrekeningenrecht op Europees niveau. Zoals de Raad voor de Jaarverslaggeving in zijn brief van 15 juni jl., waarvan ik een afschrift heb ontvangen, terecht heeft opgemerkt is de harmonisatie materieel nog onvoldoende ontwikkeld om het in Nederland vereiste inzicht steeds te kunnen bereiken door toepassing van normen van andere EG-landen. Gelukkig wordt in de aanvulling op artikel 362 lid 1 wel als voorwaarde gesteld dat de jaarrekening die naar buitenlandse EG-normen is opgesteld, het inzicht dient te verschaffen dat in Nederland wordt geëist. Dit blijkt uit de zinsnede «en het in de eerste volzin inzicht geven». Dat betekent simpelweg dat de Nederlandse dochter van het Duitse concern in Nederland haar cijfers naar Nederlandse maatstaven zal moeten verschaffen, tenzij de dochter gebruik kan maken van de vrijstelling van artikel 403. Onder de normen die in het maatschappelijk verkeer in een van de andere lid-Staten van de Europese Gemeenschappen als aanvaardbaar worden beschouwd, dienen naar

mijn mening uitsluitend de normen die de (groot)moeder toepast te worden verstaan. Deze (groot)moeder dient dus binnen de Europese Gemeenschappen te zijn gevestigd.

3. Het doet mij genoegen dat de leden van de fractie van de V.V.D. zich met het wetsvoorstel kunnen verenigen. Deze leden vroegen of de vereenvoudiging van artikel 394, meer in het bijzonder de gekozen formulering van artikel 394 lid 3 met zich mee brengt dat de overtreding ervan een eenmalig delict is dat wordt gepleegd op de eerste dag van de veertiende maand na het einde van het boekjaar. Daarentrent het volgende. Slechts de overtreding van artikel 394 lid 3 levert ingevolge de wijziging van artikel 1 onder 4 van de Wet op de economische delicten in artikel IV een economisch delict op. Dat betekent dat, indien de jaarrekening niet uiterlijk dertien maanden na afloop van het boekjaar op de voorgeschreven wijze openbaar is gemaakt, na afloop van die dertiende maand het economisch delict wordt gepleegd. Dit behoeft naar mijn mening echter geen eenmalig delict te zijn. Als een rechtspersoon wegens het niet tijdig openbaar maken van de jaarrekening is vervolgd en veroordeeld en deze jaarrekening nadien nog niet op de voorgeschreven wijze heeft openbaar gemaakt, kan hij daarvoor opnieuw worden vervolgd. Het is in het algemeen niet erg zinnig dit eindeloos te doen voortduren. Uiterlijk twaalf maanden na het moment van de overtreding moet de volgende jaarrekening openbaar zijn gemaakt. In die jaarrekening moeten de vergelijkende cijfers van het voorafgaande jaar zijn opgenomen. Dat is dan wel niet de volledige voorafgaande jaarrekening, maar – afgezien van uitzonderlijke situaties – erg zinnig om dan nog de rechtspersoon te vervolgen is het niet. Dit uiteraard tenzij ook de nieuwste jaarrekening weer niet tijdig openbaar is gemaakt.

Problemen met het overgangsrecht zie ik evenmin als de leden van de fractie van de V.V.D. De inwerkingtreding van de wet geschiedt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Indien het voorstel nog dit jaar tot wet wordt verheven, ligt de inwerkingtreding per 1 januari 1990 in de rede. Dit is een logische datum omdat vele boekjaren op 31 december eindigen en thans ook voorgesteld is in de wet te doen bepalen dat het boekjaar in beginsel het kalenderjaar zal zijn. Hiervan uitgaande zal voor het boekjaar 1988, zoals deze leden opmerkten, inderdaad uiterlijk 31 januari 1990 moeten zijn gedeponereerd. De nieuwe strafbepaling geldt vanaf 1 januari 1990 ook voor de publikatieplicht over het boekjaar 1988, daar de nieuwe bepaling geacht kan worden de meest gunstige te zijn, uitgaande van artikel 1, tweede lid, Wetboek van Strafrecht. Anders dan nu, wordt het economisch delict immers eerst gepleegd nadat dertien maanden na afloop van het boekjaar zijn verstreken. Nu kan dat tijdstip veel eerder liggen (namelijk binnen acht dagen na de vaststelling of na de goedkeuring (huidige artikel 394 lid 1), na zeven maanden (huidige artikel 394 lid 2) of twee maanden nadat de verlenging door de algemene vergadering van aandeelhouders is geëindigd (huidige artikel 394 lid 3)). Overtreding van de verplichtingen voortvloeiende uit artikel 394 lid 4 of lid 5 zal na de inwerkingtreding van de wet geen economisch delict meer zijn. Een voordien gepleegde overtreding zal, gelet op artikel 1, tweede lid, Wetboek van Strafrecht, niet meer op grond van de oude strafbepaling worden afgedaan. Anders verplichtingen dan de hiervoor genoemde legt artikel 394 niet op de rechtspersoon. Ten slotte de plaats van het delict: daar de openbaarmaking dient te geschieden bij het handelsregister ligt daar naar mijn mening in ieder geval de plaats van het delict (zie ook HR 29 april 1940, NJ 1940, 805).

4. Er zal op worden gelet dat de misstelling ten aanzien van onderdeel L van artikel I (artikel 368 moet zijn artikel 386) bij de uitgaven van het

Staatsblad niet worden overgenomen. De nota van verbetering van 20 juni 1989 helpt dit te herinneren.

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes